

**ZAKON O SLOBODI VJEROISPOVIJESTI ILI UVJERENJA I PRAVNOM
POLOŽAJU VJERSKIH ZAJEDNICA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti zajemčena Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom.

Država garantuje nesmetano ostvarivanje slobode misli, savjesti i vjeroispovijesti.

Član 2

Sloboda misli je apsolutna i neprikosnovena.

Član 3

Sloboda ispoljavanja vjere ili uvjerenja podliježe samo onim ograničenjima, neophodnim u demokratskom društvu koja su u interesu javne bezbjednosti, zaštite javnog poretka, zdravlja ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih.

Mjera ograničenja mora biti srazmjerna legitinmnom cilju iz stava 1 ovog člana, a organ javne vlasti mora voditi računa da se ne primjenjuje stroža mjera ograničenja, ako se isti legitimni cilj može postići blažom mjerom ograničenja.

Član 4

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja štiti teistička, neteistička i ateistička uvjerenja, kao i pravo da se, postupajući po sopstvenoj savjesti, ne ispoljava bilo kakva vjera ili uvjerenje.

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja podrazumijeva pravo svakog da, postupajući po sopstvenoj savjesti, sam ili u zajednici sa drugim, javno ili privatno ispoljava vjeru ili uvjerenje molitvom, propovjedima, običajima, obredom ili na drugi način, pravo da prihvati ili promijeni vjeru ili uvjerenje, slobodu da učestvuje u vjerskoj pouci i nastavi, ili pouci odnosno nastavi koji odgovaraju nečijem uvjerenju, kao i pravo da njeguje i razvija vjersku tradiciju ili tradiciju u skladu sa nečijim uvjerenjem.

Član 5

Sloboda savjesti podrazumijeva i pravo pojedinca da odbije, u skladu sa zakonom, ispunjenje vojne ili druge obaveze koja uključuje upotrebu oružja (prigovor savjesti).

Član 6

Vjerska zajednica je dobrovoljno, neprofitno udruženje lica iste vjeroispovijesti, koje se osniva radi javnog ili privatnog ispoljavanja vjere, vršenja vjerskih obreda i vjerskih poslova i ima svoju strukturu, organe, unutrašnja pravila i vjersko učenje.

Član 7

Vjerske zajednice su crkve, zajednice vjernika i ostali insitucionalni oblici vjerskog djelovanja.

Vjerska zajednica je slobodna u vršenju vjerskih obreda i vjerskih poslova.

Vjerska zajednica slobodno odlučuje, naročito o:

1. unutrašnjoj organizaciji, obrazovanju, sastavu, ovlašćenjima i funkcionisanju njenih organa;
2. imenovanju i ovlašćenjima svojih vjerskih službenika i drugog vjerskog osoblja;
3. pravima i obavezama svojih vjernika, pod uslovom da ne ometaju njihovu vjersku slobodu;
4. povezivanju ili učestvovanju u međuvjerskim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori ili u inostranstvu.

Član 8

Vjerska zajednica djeluje u skladu sa pravnim poretkom Crne Gore, javnim redom i moralom.

Djelovanje vjerskih zajednica ne smije biti usmjereno protiv drugih vjerskih zajednica i vjeroispovijesti, niti na štetu drugih prava i sloboda vjernika i građana.

Član 9

U Crnoj Gori nijedna religija nema status državne religije.

Odnosi između države i vjerskih zajednica zasnivaju se na uzajamnom razumijevanju i saradnji, posebno u oblasti karitativne, socijalne, zdravstvene, obrazovne i kulturne djelatnosti.

Država i vjerske zajednice podstiču toleranciju, dijalog i poštovanje između vjernika različitih vjerskih zajednica, kao i između vjernika i onih koji nijesu vjernici.

Član 10

Pojedina pitanja od zajedničkog interesa za Crnu Goru i jednu ili više vjerskih zajednica mogu se urediti ugovorom koji zaključuju Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) i vjerske zajednice.

Član 11

Vjerska zajednica samostalno upravlja svojom imovinom na osnovu autonomnih propisa, u skladu sa zakonom.

Član 12

Dobra koja predstavljaju kulturnu baštinu Crne Gore, a na kojima pravo svojine ili korišćenja ima vjerska zajednica, ne mogu se otuđiti, premještati ili iznijeti iz države, bez saglasnosti Vlade.

Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, Vlada će zatražiti mišljenje vjerske zajednice.

Član 13

Niko ne može na bilo koji način biti primoran ili spriječen da postane ili ostane član vjerske zajednice niti da učestvuje ili ne učestvuje u ispoljavanju vjeroispovijesti ili uvjerenja.

Niko ne može biti onemogućen da zbog pripadnosti ili nepripadnosti vjerskoj zajednici koristi prava koja ima na osnovu zakona.

Član 14

Zabranjen je svaki vid posredne ili neposredne diskriminacije po osnovu vjere ili uvjerenja i podsticanje vjerske mržnje i netolerancije.

Neće se smatrati diskriminacijom, u smislu stava 1 ovog člana, pripadnost određenoj vjerskoj zajednici kao legitiman uslov za zapošljavanje u vjerskoj zajednici ili njenom organizacionom dijelu kada je pripadnost vjerskoj zajednici nezamjenjiv uslov i razumno opravdanje za isticanje tog uslova za zapošljavanje.

Član 15

Prikupljanje i obrada podataka o vjeroispovijesti ili uvjerenju pojedinaca ili grupa vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Član 16

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 17

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za zaštitu ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: Ministarstvo).

II. REGISTRACIJA I EVIDENCIJA VJERSKIH ZAJEDNICA

Član 18

Vjerska zajednica stiče svojstvo pravnog lica upisom u registar vjerskih zajednica (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

Registar se sastoji od baze podataka i zbirke dokumenata.

Sadržaj i način vođenja Registra, kao javne evidencije, propisuje Ministarstvo.

Član 19

Registracija vjerske zajednice nije obavezna.

Vjerske zajednice slobodno odlučuje o tome da li će zahtijevati upis u Registar.

Član 20

Vjerska zajednica može da se registruje ako ima najmanje tri punoljetna vjernika koji su crnogorski državljani i imaju prebivalište u Crnoj Gori, ili stranci koji imaju odobren stalni boravak u Crnoj Gori, u skladu sa zakonom.

Član 21

Prijavu za registraciju vjerske zajednice, Ministarstvu podnosi lice ovlašćeno za zastupanje vjerske zajednice.

Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) naziv vjerske zajednice koji se mora razlikovati od naziva drugih vjerskih zajednica u mjeri koja omogućava da se izbjegne zabuna ili greška u identifikaciji zbog sličnosti sa nazivom druge registrovane zajednice;
- 2) sjedište i adresu vjerske zajednice u Crnoj Gori.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, prilažu se:

- odluka o osnivanju ukoliko se radi o novoosnovanoj vjerskoj zajednici, sa podacima o licima iz člana 20 ovog zakona (lično ime, dokazi o državljanstvu i prebivalištu, odnosno stalnom boravku za strance), sa njihovim svojeručnim potpisom;
- podaci o zastupniku vjerske zajednice (lično ime, dokazi o državljanstvu i prebivalištu, odnosno stalnom boravku za strance), sa njegovim svojeručnim potpisom.

Član 22

Ako lice ovlašćeno za zastupanje vjerske zajednice ne podnese prijavu za registraciju u skladu sa članom 21 ovog zakona, Ministarstvo će odbiti da registruje vjersku zajednicu.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu Crne Gore.

Član 23

Organizacioni dio vjerske zajednice koji djeluje u Crnoj Gori, čiji je vjerski centar u inostranstvu, koji do sada nije bio prijavljen kod nadležnog organa uprave u Crnoj Gori, uz prijavu iz člana 21 ovog zakona, prilaže i odluku nadležnog organa te vjerske zajednice za upis u Registar.

Član 24

Vjerske zajednice koje su prijavljene i evidentirane kod nadležnog organa uprave u Crnoj Gori u skladu sa Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica („Službeni list SRCG”, broj 9/77) i djeluju u Crnoj Gori na dan stupanja na snagu ovog zakona upisuju se u evidenciju postojećih vjerskih zajednica (u daljem tekstu: Evidencija), koju vodi Ministarstvo, podnošenjem prijave za upis od strane lica ovlašćenog za zastupanje.

Sadržaj Evidencije propisuje Ministarstvo.

Član 25

Područje registracije ili evidencije vjerske zajednice u Crnoj Gori može se prostirati unutar granica Crne Gore.

Sjedište registrovane ili evidentirane vjerske zajednice za teritoriju Crne Gore mora biti u Crnoj Gori.

Dio vjerske zajednice čiji je vjerski centar u inostranstvu, a djeluje u Crnoj Gori, stiče svojstvo pravnog lica u Crnoj Gori upisom u Registar ili Evidenciju.

Član 26

Ministarstvo, u roku od 30 dana od dana prijema uredne prijave i potrebne dokumentacije iz čl. 21 i 23 ovog zakona, utvrđuje da li su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom za upis vjerske zajednice u Registar ili Evidenciju.

Ako vjerska zajednica ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo donosi rješenje o upisu u Registar ili Evidenciju.

Član 27

Vjerska zajednica obavještava Ministarstvo o svakoj promjeni podataka iz člana 21 ovog zakona, u roku od 30 dana od nastanka promjene.

Upis promjena vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona o registraciji vjerske zajednice.

U Registar se mogu upisati, pored vjerskih zajednica, i njihovi organizacioni djelovi, po zahtjevu vjerske zajednice, kao i zajednice vjerskih zajednica, pod uslovima i na način propisanim ovim zakonom za registraciju vjerskih zajednica.

Član 28

Ovim zakonom se ne sprječava niti ograničava osnivanje ili djelovanje udruženjima građana i drugim oblicima organizacija civilnog društva sa svojstvom pravnog lica ili bez svojstva pravnog lica, koji su osnovani radi ostvarivanja slobode misli, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, niti se sprječava djelovanje neregistrovanih ili neevidentiranih vjerskih zajednica.

Neregistrovane i neevidentirane vjerske zajednice nemaju pravni položaj vjerskih zajednica koje su registrovane ili evidentirane u skladu sa ovim zakonom i ne mogu sticati i ostvarivati prava koja u skladu sa pravnim poretkom Crne Gore isključivo pripadaju registrovanim ili evidentiranim vjerskim zajednicama.

Član 29

Način osnivanja, status, organi, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad i djelovanje organizacija koje nijesu vjerske zajednice u smislu ovog zakona, a koje se osnivaju radi ispoljavanja slobode uvjerenja, ostvaruje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj nevladinih organizacija.

Član 30

Vjerskoj zajednici može se odbiti upis u Registar ili Evidenciju ili se može zabraniti djelovanje, ako:

- 1) podstiče rasnu, nacionalnu, vjersku ili drugu diskriminaciju i nasilje ili raspiruje ili podstiče rasnu, nacionalnu, vjersku ili drugu mržnju, netrpeljivost, razdor ili progon ili na drugi način ugrožava ili vrijeđa ljudsko dostojanstvo;
- 2) su svrha, ciljevi i način njenog vjerskog djelovanja zasnovani na nasilju ili koriste nasilje kojim se ugrožava život, zdravlje ili druga prava i slobode pripadnika te, ili druge vjerske zajednice, kao i drugih lica.

Odredbe ovog člana primjenjuju se i na neregistrovane ili neevidentirane vjerske zajednice, ako postoje razlozi iz stava 1 ovog člana.

Član 31

O odbijanju upisa vjerske zajednice u Registar ili Evidenciju odlučuje Ministarstvo rješenjem.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu Crne Gore.

Član 32

Postupak za zabranu djelovanja vjerske zajednice kada postoje razlozi iz člana 30 stav 1 ovog zakona pokreće državno tužilaštvo predlogom za zabranu djelovanja vjerske zajednice nadležnom sudu, ako se legitimni cilj u interesu javne bezbjednosti, zaštite javnog poretka, zdravlja ili morala, ili zaštite prava i sloboda drugih, nije mogao postići na djelotvoran način izricanjem novčane kazne, uskraćivanjem poreskih olakšica ili drugom primjerenom mjerom ograničenja u odgovarajućem postupku.

Prije donošenja odluke o zabrani djelovanja vjerske zajednice sud može vjerskoj zajednici ostaviti primjeren rok da uskladi svoje djelovanje sa javnim poretkom i moralom.

Ukoliko u određenom vremenskom periodu, koji je odredio sud, vjerska zajednica ispuni zahtjev suda za usklađivanjem svojeg djelovanja sa javnim poretkom i moralom nadležni sud može obustaviti postupak za zabranu djelovanje vjerske zajednice.

Član 33

Ministarstvo će brisati vjersku zajednicu iz Registra ili Evidencije, ako:

- 1) vjerska zajednica sama donese odluku o prestanku djelovanja;
- 2) je vjerskoj zajednici zabranjeno djelovanje u skladu sa odredbama ovog zakona na osnovu pravosnažne sudske odluke.

Vjerska zajednica briše se iz Registra ili Evidencije rješenjem Ministarstva.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu Crne Gore.

Član 34

O imovini vjerske zajednice brisane iz Registra, odnosno Evidencije, nakon izmirenja dugova, odlučuje se na način određen aktima vjerske zajednice.

Ako aktima vjerske zajednice nije određen način postupanja, imovina vjerske zajednice postaje državna imovina.

III. PRAVA I OBAVEZE VJERSKIH ZAJEDNICA I NJIHOVIH VJERNIKA

Član 35

Vjerska zajednica obezbjeđuje sredstava za obavljanje svoje djelatnosti od prihoda iz sopstvene imovine i vjerskih usluga, zadužbina, legata, fondova, donacija i drugih doprinosa fizičkih i pravnih lica, sredstava međunarodnih vjerskih organizacija čiji su članovi, sredstava iz državnog budžeta i budžeta jedinica lokalne samouprave, kao i drugih poslova i djelatnosti na neprofitnim osnovama, u skladu sa zakonom.

O prihodima iz stava 1 ovog člana vjerska zajednica vodi evidenciju, u skladu sa zakonom i autonomnim propisima.

Član 36

Kontrolu zakonitosti sticanja sredstava vjerske zajednice i kontrolu zakonitosti namjenskog trošenja sredstava vjerske zajednice iz državnog budžeta i budžeta lokalne samouprave vrše nadležni organi, u skladu sa zakonom.

Član 37

Imovina vjerske zajednice se koristi za vršenje vjerskih obreda i vjerskih poslova, izgradnju i održavanje vjerskih objekata, kao i u druge socijalne, zdravstvene, kulturne, karitativne, vaspitno-obrazovne svrhe, u skladu sa zakonom i autonomnim propisima vjerske zajednice.

Vjerska zajednica za svoje obaveze odgovara cjelokupnom imovinom, u skladu sa zakonom.

Član 38

Nepokretna i pokretna dobra koja su u svojini vjerske zajednice upisuju se, odnosno registruju, na ime vjerske zajednice ili organizacionog djela vjerske zajednice čiji je vjerski centar u inostranstvu, a koji ima svojstvo pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori.

Na ime vjerskih zajednica i organizacionih djelova iz stava 1 ovog člana upisuje se i pravo korišćenja na pokretnim i nepokretnim dobrima u državnoj svojini koje je država povjerila vjerskoj zajednici na korišćenje.

Član 39

Vjerska zajednica može prikupljati dobrovoljne priloge na osnovu svojih autonomnih propisa, u skladu sa zakonom.

Član 40

Vjerska zajednica je dužna da plaća poreze, doprinose i druge dažbine, u skladu sa zakonom.

Vjerska zajednica može biti potpuno ili djelimično oslobođena poreskih i drugih obaveza, u skladu sa zakonom.

Fizička i pravna lica koja daju priloge vjerskoj zajednici mogu biti oslobođena odgovarajućih poreskih obaveza, u skladu sa zakonom kojim se uvodi odgovarajući javni prihod.

Član 41

Vjerski službenik ima pravo na zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa zakonom.

Vjerska zajednica može osnovati ustanove za socijalno, odnosno zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje vjerskih službenika, u skladu sa zakonom.

Vjerske zajednice dužne su da prijave vjerske službenike koji ostvaruju prava iz st. 1 i 2 ovog člana, u skladu sa propisima kojim se uređuje plaćanje doprinosa.

Vjerskoj zajednici iz stava 3 ovog člana, mogu se obezbijediti i sredstva u državnom budžetu za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje vjerskih službenika, u skladu sa zakonom.

Ako se u državnom budžetu obezbijede sredstva za namjenu iz stava 4 ovog člana, Vlada utvrđuje iznos sredstava, pri čemu se na vjerske zajednice sa malim brojem vjernika može primijeniti načelo afirmativne akcije.

Član 42

Vjerskoj zajednici mogu se odobriti sredstva iz državnog budžeta i budžeta lokalne samouprave za aktivnosti kojima se afirmiše duhovna, kulturna i državna tradicija Crne Gore, kao i za podršku socijalnim, zdravstvenim, karitativnim i humanitarnim aktivnostima od posebnog značaja.

Član 43

Vjerska zajednica ima pravo da gradi vjerske objekte i vrši adaptaciju i rekonstrukciju postojećih, u skladu sa zakonom.

Izgradnja, adaptacija i rekonstrukcija vjerskih objekata izvode se na osnovu dozvola i saglasnosti propisanih zakonom i propisima koji regulišu oblast izgradnje objekata i zaštitu kulturnih dobara i uz stručni nadzor u skladu sa zakonom.

Nadležni organ državne uprave, odnosno lokalne samouprave dužan je da prilikom izrade prostornih planova, razmotri i iskazane potrebe vjerske zajednice za izgradnju vjerskog objekta.

Organi državne uprave nadležni za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata neće razmatrati zahtjeve za izgradnju vjerskih objekata koji nemaju saglasnost nadležnih organa vjerske zajednice u Crnoj Gori, u skladu sa zakonom i autonomnim propisima vjerske zajednice.

Član 44

Vjerska zajednica ima pristup javnim radio-difuznim servisima i drugim medijima, kao i pravo da samostalno ostvaruje sopstvenu informativnu i izdavačku djelatnost na neprofitnoj osnovi, u skladu sa zakonom.

Član 45

Vjerska zajednica, u okviru svoje socijalne, kulturne, karitativne i humanitarne djelatnosti, može osnivati odgovarajuće ustanove u skladu sa zakonom.

Član 46

Vjerski obredi i vjerski poslovi vrše se u vjerskim objektima.

Vjerski obredi i vjerski poslovi mogu se vršiti i izvan vjerskih objekata na mjestima dostupnim građanima, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu organu državne uprave nadležnom za unutrašnje poslove, u skladu sa zakonom, koji uređuje pravo na javno okupljanje.

Za vjerske obrede koji se vrše na zahtjev građana (porodična slava, vjenčanje, krštenje, krizma, sunećenje, ispovijedanje, osvještenje i sl.) nije potrebna prijava iz stava 2 ovog člana, osim ako se ti obredi vrše na javnom mjestu.

Član 47

Vjerski službenik koji vrši vjerski obred ili vjerski posao može primiti naknadu, odnosno nagradu za vjerske poslove i vjerske obrede od lica na čiji zahtjev vrši obred, odnosno posao, na osnovu autonomnih propisa vjerske zajednice.

O prihodima iz stava 1 ovog člana vjerska zajednica vodi evidenciju, u skladu sa zakonom i autonomnim propisima vjerske zajednice.

Član 48

Vjerska duhovna briga o vjernicima koji su na službi u Vojsci Crne Gore i policiji ostvaruje se u skladu sa aktom nadležnog organa državne uprave kojim se bliže uređuju pravila službe.

Član 49

Lice koje se nalazi u pritvoru ili izdržava kaznu zatvora, kao i lice koje se nalazi u zavodu za maloljetnike ili ustanovama za smještaj djece sa poremećajima u ponašanju ima pravo na individualnu i zajedničku vjersku duhovnu brigu, u skladu sa aktom organa državne uprave nadležnog za oblast pravosuđa.

Član 50

Lice smješteno u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne zaštite ima pravo na individualnu i zajedničku vjersku duhovnu brigu, u skladu sa kućnim redom te ustanove.

IV. VJERSKA POUKA I VJERSKE ŠKOLE

Član 51

Vjerska pouka se može izvoditi u vjerskim objektima ili u drugim objektima primjerenim za tu svrhu.

Za učešće maloljetnika u vjerskoj pouci potrebna je saglasnost roditelja, odnosno staratelja, kao i saglasnost maloljetnika ukoliko je stariji od 12 godina života.

Vjerska pouka sa učenicima se može izvoditi samo u vremenu kad učenici nemaju nastavu u školi.

Član 52

Roditelji imaju pravo da vrše vjersku pouku svog djeteta u skladu sa svojom vjerom ili uvjerenjima, poštujući fizički i psihički integritet djeteta.

Član 53

Škole i ustanove visokog obrazovanja dužne su da poštuju prava učenika i studenata na vjerske praznike, u skladu sa zakonom.

Član 54

Vjerska zajednica može da osniva vjerske škole svih nivoa obrazovanja, osim osnovne škole, koja je po zakonu obavezna, kao i domove za smještaj lica koja se školuju u tim ustanovama.

Vjerska zajednica samostalno utvrđuje obrazovni program vjerske škole, sadržinu udžbenika i priručnika i utvrđuje uslove za nastavno osoblje.

Obrazovni programi, kao i sadržaji udžbenika i priručnika u vjerskim školama ne smiju biti u suprotnosti sa Ustavom i zakonom.

Član 55

Usaglašavanje obrazovnih programa i sadržaja udžbenika i priručnika vjerskih škola sa Ustavom i zakonom, vrši organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete.

Odgovorno lice u vjerskoj školi je dužno da stavi na raspolaganje sve potrebne podatke za vršenje nadzora organu iz stava 1 ovog člana, kao i da u roku koji je odredio taj organ ispravi utvrđene nepravilnosti.

Član 56

Vjerska škola osnovana u skladu sa ovim zakonom može izvoditi javno važeće obrazovne programe, ako je dobila licencu u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja.

Vjerska škola koja je licencirana, odnosno akreditovana kao obrazovna ustanova, ima pravo na finansiranje iz državnog budžeta, srazmjerno broju učenika, u skladu sa zakonom.

Član 57

Nastavu u vjerskoj školi može da izvodi lice koje ima dozvolu za rad u skladu sa zakonom, kao i akreditaciju ili odobrenje vjerske zajednice koja osniva vjersku školu.

V. KAZNENE ODREDBE

Član 58

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice:

- 1) koje na bilo koji način primorava ili sprječava drugo lice da postane ili ostane član vjerske zajednice ili da učestvuje ili ne učestvuje u ispoljavanju vjeroispovijesti ili uvjerenja (član 13 stav 1);
- 2) koje onemogućuje drugo lice da zbog pripadnosti ili nepripadnosti vjerskoj zajednici koristi prava koja mu pripadaju po zakonu (član 13 stav 2);
- 3) osnuje vjersku školu za osnovno obrazovanje (član 54 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 eura do 6.000 eura.

Član 59

Novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice:

- 1) roditelj odnosno staratelj koji vrši vjersku pouku suprotno odluci djeteta (član 51 stav 2);
- 2) vjerski službenik koji vrši vjersku pouku suprotno članu 51 st. 1 i 3 ovog zakona.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 60

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 61

Ministarstvo će od organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, preuzeti Evidenciju i druge podatke o vjerskim zajednicama koje su prijavljene kod tog organa.

Ministarstvo će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, od organa nadležnog za poslove vanjskih poslova preuzeti podatke o vjerskim zajednicama koje imaju zaključen ugovor sa Crnom Gorom do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vjerska zajednica koja je prijavljena u skladu sa Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica („Službeni list SRCG“, broj 9/77) može da dostavi prijavu za upis u Evidenciju u skladu sa ovim zakonom, u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Vjerska zajednica koja ne postupi u skladu sa stavom 3 ovog člana neće se smatrati evidentiranom vjerskom zajednicom u smislu ovog zakona.

Član 62

Vjerski objekti i zemljište koje koriste vjerske zajednice na teritoriji Crne Gore koji su izgrađeni, odnosno pribavljeni iz javnih prihoda države ili su bili u državnoj svojini do 1. decembra 1918. godine, i za koje ne postoje dokazi o pravu svojine vjerskih zajednica, kao kulturna baština Crne Gore, državna su svojina.

Vjerski objekti koji su izgrađeni na teritoriji Crne Gore zajedničkim ulaganjima građana do 1. decembra 1918. godine, a za koje ne postoje dokazi o pravu svojine, kao kulturna baština Crne Gore, državna su svojina.

Član 63

Organ uprave nadležan za poslove imovine dužan je da, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrdi vjerske objekte i zemljište koji su, u smislu člana 62 ovog zakona, državna svojina, izvrši njihov popis i podnese zahtjev za upis prava državne svojine na tim nepokretnostima u katastar nepokretnosti.

Organ uprave nadležan za poslove katastra je dužan da, upis prava iz stava 1 ovog člana izvrši u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 64

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica („Službeni list SRCG“, broj 9/77).

Član 65

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE O NACRTU ZAKONA O SLOBODI VJEROISPOVIJESTI ILI UVJERENJA I PRAVNOM POLOŽAJU VJERSKIH ZAJEDNICA

Shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu ustanovljena je obaveza izrade Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica.

Analiza pravnog okvira navela nas je na zaključak da u Crnoj Gori samo usvajanjem novog pravnog propisa može da se uredi korpus vjerskih prava i sloboda, odnosno, da se normira položaj vjerskih zajednica i njihovih odnosa sa državom u skladu sa ustavnim odredbama i pravnom tekovinom Evropske unije.

U skladu sa navedenom obavezom, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je, na osnovu člana 41 stav 1 Zakona o državnoj upravi („Službeni list RCG”, broj 38/03 i „Službeni list CG”, br. 22/08 i 42/11) i člana 55 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (Službeni list CG”, br. 5/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14, 06/15, 80/15), donijelo Rješenje o formiranju Radne grupe za izradu Nacrta zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica.

U skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja Javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG” broj 12/12), Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je objavilo Javni poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, vjerskim zajednicama, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama, zajednicama i pojedincima da se uključe u Javnu raspravu o Nacrtu zakona.

Javna rasprava je trajala od 03.08.2015. godine do 30.09.2015. godine (ukupno, 59 dana). U okviru Javne rasprave održana su tri okrugla stola i to:

1. Dana 07.09.2015. godine u Bijelom Polju
2. Dana 10.09.2015. godine u Kotoru
3. Dana 14.09.2015. godine u Podgorici

Okruglim stolovima su prisustvovali predstavnici vjerskih zajednica, nevladinih organizacija i drugih zainteresovanih strana.

II PREDLOZI, SUGESTIJE I KOMENTARI

Tokom izrade ovog propisa, Ministarstvo je sprovelo niz konsultacija sa predstavnicima svih vjerskih zajednica. Konsultacije su redovno vršene od 2015. godine sa ciljem pronalaženja najkvalitetnijeg pravnog okvira. Većina komentara je dostavljena u usmenoj formi na sastancima ili tokom Javne rasprave i odnosila se na prethodnu verziju Nacrta zakona.

Ti komentari su sljedeći:

- 1. Naslov Predloga – potrebno promijeniti naslov koji je glasio Zakon o slobodi vjeroispovijesti jer se odnosi i na pitanja vjerskih zajednica**
- 2. Čl. 4 st. 3 – promijeniti odredbu da vjerska zajednica obavještava na povjerljiv način Vladu o izboru vjerskih velikodostojnika**
- 3. Član 16 – potrebno je promijeniti da vjersku zajednicu mogu osnivati isključivo državljani države Crne Gore**
- 4. Čl. 42 – potrebno promijeniti da se vjerska pouka može vršiti samo u objektima u kojima se vrše vjerski poslovi i vjerski obredi**
- 5. Čl. 42 st. 2 – promijeniti starosnu dob djece jer se smatra da je ona postavljena prenisko.**
- 6. Čl. 52. St. 1 – promijeniti odredbu o imovini koja će postati državna svojina**

Odgovor obrađivača:

1. Predlog je prihvaćen, promijenjen je naslov zakona jer je, kao što su sugerisali iz većine vjerskih zajednica a naročito od strane Mitropolije crnogorsko–primorske, naslov Zakon o slobodi vjeroispovijesti neadekvatan jer se odnosi značajnim dijelom i na položaj vjerskih zajednica.
2. Predlog je prihvaćen i ovim pravnim propisom jemčimo potpunu slobodu vjerskih zajednica prilikom izbora svog rukovodstva, što je i u skladu sa standardima propisanim od strane Evropskog suda za ljudska prava.
3. Prihvaćen je predlog od strane vjerskih zajednica da vjerske zajednice mogu osnivati i oni koji nisu državljani Crne Gore uz potvrdu stalnog boravka. Ovakvu liberalizaciju standarda smo dodatno omogućili prihvatanjem da vjersku zajednicu mogu osnovati samo tri člana koja su državljani Crne Gore ili imaju stalni boravak u našoj državi. Takođe smo prihvatili i sugestije o procedurama za prijavu pa je time izbrisana prethodno predviđena obaveza o dostavljanju osnovnih vjerskih tekstova u „autentičnom tekstu”. Prihvaćeni su i

predlozi da se vjerska pouka može vršiti i na mjestima podobnim za tu svrhu, što je takođe bila jedna od sugestija vjerskih zajednica.

4. Iako je od pojedinih vjerskih zajednica bilo prigovora da o slobodi vjeroispovijesti ne bi trebala odlučivati djeca od svega 12 godina života, ta odredba je zadržana jer je, po našem mišljenju, u skladu sa članom 14 st. 1 Konvencije o pravima djeteta gdje je propisana obaveza država da priznaju pravo djeteta na slobodu vjeroispovijesti.
5. Nismo mogli prihvatiti sugestiju o brisanju odredaba kojima je propisano da vjerske zajednice moraju da dokažu pravo svojine na imovini za koju se utvrdi da je izgrađena prije 1918. godine. Apsolutno nismo saglasni da je riječ o bilo kakvom obliku konfiskacije i nacionalizacije vjerskih objekata već samo uvođenje pravnog reda u imovinske podatke vjerskih zajednica i utvrđivanje što predstavlja a što ne predstavlja državnu svojinu. Ovim odredbama se ovim propisima „ne oduzima imovina” niti jednoj vjerskoj zajednici, već naprotiv, štiti se pravo svojine svim vjerskim zajednicama koje dokažu da imaju pravo svojine na vjerskim objektima i zemljištu.

III PREDLOZI, SUGESTIJE I KOMENTARI ZAINTERESOVANIH GRAĐANA

Zainteresovani građanin je istakao:

1. Da je odredba da „Nastavu u vjerskoj školi mogu da izvode samo crnogorski državljani” diskriminatorna.
2. Zašto vjerske škole ne mogu osnivati škole na nivou osnovnog obrazovanja?

Odgovor obrađivača:

1. Ovim Nacrtom (Predlogom) je prihvaćena ova sugestija te samim tim nastavu može da izvodi lice koje ima dozvolu za rad u skladu sa zakonom, kao i akreditaciju ili odobrenje vjerske zajednice koja osniva vjersku školu (čl. 57).
2. Ovaj predlog nije mogao biti prihvaćen jer je osnovno obrazovanje zakonska obaveza i njeno sprovođenje je u nadležnosti javnih vlasti Crne Gore.